

JACQUES TATI

L'UNIVERS CÒMIC DE TATI-HULOT (I)

Las Vacaciones del señor Hulot.

L'any 53, Tati crea el personatge de M. Hulot (LES VACANCES DE M. HULOT) i revoluciona la concepció còmica tradicional. Des del burlesc, el còmic era el centre de gravetat en torn del qual girava tota l'acció. Tant Linder, com Chaplin, Keaton, Langdon, L & H. i, naturalment, Jerry Lewis -el més egocèntric de tots: acapara diferents personatges en un mateix film- organitzen el film entorn seu i els altres personatges existeixen, essencialment, en relació amb ells. Contràriament, Tati vol que Hulot sigui un personatge més dins dels film i que actui com a element-guia entre l'espectador i el món que sotmet a observació. Par-

lant del M. Hulot de LES VACANCES DE M. HULOT, Tati comenta (1) "...el que vull és que se'l noti cada vegada menys i que es notin cada vegada més els altres". O bé "...el que jo intento és provar i demostrar que, en el fons, tothom és divertit. No hi ha necessitat de ser un còmic per fer un "gag". Tati cerca el "gag" en el comportament quotidià. Fa de l'home del carrer el veritable protagonista i obté la participació de l'espectador que en observar els seus personatges s'observa a si mateix: "...el que m'agrada és l'observació, que el film còmic esdevingui sàtira. Sàtira d'un carter que fa malament la seva feina. Dels estiuejants que no fan va-

cances..." (1).

La identificació del personatge per la seva indumentària, en línia amb alguns dels més genuïns autors burlescs, té en el cas d'Hulot una significació particular, perquè el fa igual i, a la vegada, diferent dels seus conciudadans. Diferent el fet en que Hulot ni vesteix a la moda ni es preocupa de fer-ho amb el ritual escaient a cada acte social. La seva automoció consisteix en una bicicleta o en un cotxe desmantellat que "no fa" gens. Té poques pertinençies i li manquen les referències que codifiquen qualitativament els homes del nostre temps: Té casa? Com és? De què treballa? Té vehicle? Quin model? Com L. & H., o com els Marx, la seva independència i la seva, en certa manera, invulnerabilitat són fruit d'aquesta falta de pertinençies. M. Hulot viu dins d'un món on les persones valen pel seu "status" social, per tant, malgrat intentar-ho, no troba mai el seu lloc. Tati no està contra el modernisme sinó en la mesura en què esclavitzava l'home. En una entrevista publicada a LES LETTRES FRANÇAISES el 2-5-58, Tati comentava: "...heus ací aquests grans immobles de les afores recentment construïts. Se'ls envolta de gespa, però es prohibeix als xicots jugar-hi. Si seguim així, aquests xicots esdevindran petits monstres". I d'una manera implacable mostrarà l'home del nostre temps víctima dels seus fetitxes: la mecanització, l'automoció, l'audiovisual. La tècnica ja no és un element al servei de l'home lliure; aquest s'ha massificat fins a l'extrem de no saber gaudir del seu,

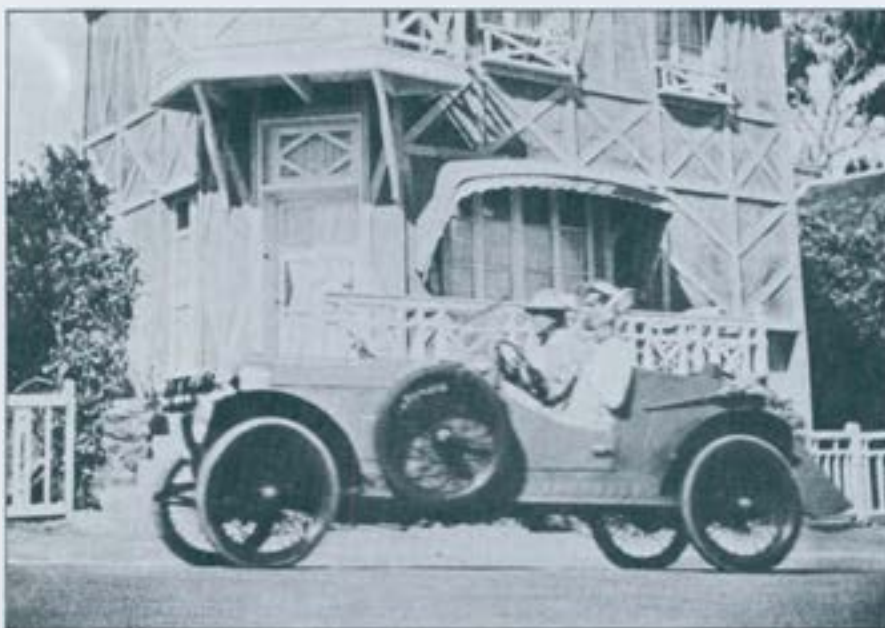
Es una gentilesa de

SERVEI DE REPARACIONS FOTO-CINEMA-VIDEOS-HI.FI
Advocat Cirera, 8 Dpt. 16 - (Davant Ajuntament)
Telèfon 726 13 35 - SABADELL

escàs, temps de lleure: el viatge de turisme per París, a PLAYTIME o, com diu Bazin (2) parlant de LES VACANCES DE M. HULOT: "...el temps ritual, ritmat per la nova litúrgia d'un plaer convencional, més rigorós que les hores d'oficina". Es fa difícil triar una seqüència, on Tati retrati aquesta societat despersonalitzada, n'hi ha tantes d'excel·lents en els seus films! La de l'edifici modern on viu el seu antic amic, a PLAYTIME, és de les millors: en aquestes vivendes construïdes, distribuïdes i decorades insopurtablement iguals, tothom segueix, mecànicament, l'etern ritual que culmina amb la contemplació del televisor. Els veïns estan encarats mirant l'un en direcció de l'altre. Entremig, hi ha l'envà de separació de les vivendes amb les respectives televisions empotrades. Cadascú tancat en la seva cèl·lula, presoner de la seva monotonia, incapaç de comunicar-se, es projecta en un element suplantador. En l'esmentada entrevista a LES LETTRES FRANÇAISES, deia Tati: "*Ara la gent parla ben poc. No tenen gran cosa per dir-se. Això és greu!*".

Com molt bé diu Bazin (2): "*...la llibertat i la tendresa d'Hulot disloquen aquest món, perquè Hulot mai*

Las Vacaciones del señor Hulot.

s'aplica segons les regles de la convivència i de l'eficàcia social".

Tampoc dialoga amb els seus coetanis. Per què? Quan hom està saturat d'idees alienes, les paraules, si no equívokes, són, en el millor dels casos, banals. Bazin, en referir-se als diàlegs que els altres personatges de

LES VACANCES DE M. HULOT sostenen entre ells, diu: "*...no són incomprensibles, sinó insignificants*". Però amb aquells amb qui s'estableix un corrent de simpatia, perquè són éssers que es resisteixen a ésser engolits o amb alguns que per un moment transgredeixen les convencions socials o amb els infants -com en el cas de Jerry Lewis-, sempre propers, les paraules també podrien ser perilloses, perquè de molt utilitzar-se malament s'han buidat de significat. Tati recorre al gest. També per raons estilístiques: "*m'agrada més explicar la història amb imatges, sons i música*".

(Continuarà)

(1). "*Jaques Tati*" A.J. Cauliez. *Cinéma d'aujourd'hui*, 7. 1962.

(2). "*Qu'est-ce que le cinéma?*" André Bazin. *Editions du cerf*.

NOTA: A l'article "DALE FUERTE, JERRY" publicat en el darrer n.º de Quadern (24) es va transcriure erròniament, per dues vegades, "alineació" en lloc d'**alienació** que era el mot correcte.

Mi tio.

GADDA casa vostra